

21 grudnia 2007

Dziadki do orzechów w Muzeum Zabawek i Zabawy

Kilka ciekawych, kolorowych dziadków do orzechów można oglądać w holu Muzeum Zabawek i Zabawy na miniwystawie z cyklu „Ciekawostka miesiąca”. Skromną ekspozycję, przygotowaną specjalnie z okazji Świąt Bożego Narodzenia można oglądać do końca stycznia roku 2008. Dziadki towarzyszą także historycznym lalkom na wystawie „Popołudniowa herbatka”.

Kilka ciekawych, kolorowych dziadków do orzechów można oglądać w holu Muzeum Zabawek i Zabawy na miniwystawie z cyklu „Ciekawostka miesiąca”. Skromną ekspozycję, przygotowaną specjalnie z okazji Świąt Bożego Narodzenia można oglądać do końca stycznia roku 2008. Dziadki towarzyszą także historycznym lalkom na wystawie „Popołudniowa herbatka”.

Historia dziadków do orzechów

Orzechołomy, zęby, ciskawki, stryszki, tłuczki, kleszczyki - to historyczne i ludowe nazwy dziadków do orzechów. Urządzenia do łupania orzechów znane są od XVII wieku. Pierwsze pochodzą z rejonu Gór Rudawskich w Saksonii. W okolicach osad Seitten, Grunhainichen i Olbernhau (kraina zabawek) powstało szereg warsztatów specjalizujących się w produkcji różnych zabawek m.in. dziadków do orzechów .

Po raz pierwszy nazwano je dziadkami do orzechów w XVIII- „Encyklopedii powszechnej” S. Orgelbranda: dziadek to narzędzie do gniecenia orzechów, składające się z dwóch drążków zawiasami z sobą złączonych, pomiędzy którymi umieszczony orzech zostaje zgnieciony skutkiem ciśnienia na niego wywieranego przez oba drążki ku sobie zbliżone.

Od XIX w. dziadki do orzechów stały się niezbędnym przedmiotem w wielu domach. Zaczęły być popularne także w sąsiadujących z Niemcami krajach: Czechach, Polsce - zwłaszcza na Śląsku. W XX w. produkowano dziadki na szerszą skalę, pojawiły się też nowe formy: srebrne i platerowane. Wykonywano je zgodnie z panującą modą i tendencjami stylowymi.

W wielu rodzinach mieszczańskich dziadek do orzechów jest nieodłącznym rekwizytem solidnego domu. Nie było Świąt Bożego Narodzenia bez orzechów w kryształach a w nich dziadka pełniące rolę zgniatacza.

Dziadek do orzechów jest także bohaterem bajki, E.T.A Hoffmana oraz baletu Piotra Czajkowskiego.

Źródło: Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach